

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/344/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114204030
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Barcajová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2114204030.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľa: E. H., narodený XX.XX.XXXX, bytom T. XX, Q., zastúpený JUDr. I. H., PhD., P. XX, Q., proti odporkyňi: E. H., rodená P., narodená XX.XX.XXXX, bytom T. XX, Q., o rozvod manželstva, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 17C/35/2014-45 zo dňa 23. júla 2014 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a vec mu v r
a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom napadnutým odvolaním manželstvo účastníkov uzatvorené dňa 28.08.1982 na bývalom Mestskom národnom výbore v Trnave, zapísané v knihe manželstiev matričného úradu v Trnave, zväzok 38, ročník 1982, strana 256, poradové číslo 333, rozviedol. Vyslovil, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 18, 22, 23 Zákona o rodine č. 36/2005 Z.z. (ďalej len Zákon o rodine). Po vykonanom dokazovaní výsluchom účastníkov, oboznámením sa s predloženými listinnými dôkazmi, ako i stanoviskom Manželského, párového a porozvodového poradenstva v Trnave dospel k záveru, že v danom prípade je dôvodné manželstvo účastníkov rozviesť. Súd považoval za preukázané, že manželstvo účastníkov neplní žiadnu zo svojich funkcií už dlhšiu dobu. Navrhovateľ nemá záujem za žiadnych okolností obnoviť manželské spolužitie s odporkyňou, ktoré považuje už len za formálny zväzok. Odporkyňa sa však domnieva, že aj keď existujú určité problémy v ich manželstve, nie sú tu tak vážne dôvody, ktoré by viedli k rozvodu manželstva, ktoré zasa ona považuje za usporiadané a funkčné a očakáva, že navrhovateľ s ňou v budúcnosti obnoví manželský život. Súd však uzavrel, že manželstvo účastníkov je nefunkčné a neplní svoj spoločenský účel. Len ťažko možno hovoriť o funkčnom vzťahu, v ktorom jeden z manželov za žiadnych okolností nechce s druhým zotrvať vo zväzku a domnieva sa, že druhý partner je pre neho nevyhovujúci a pominuli dôvody, prečo do zväzku vstupoval. Súd pripustil rozdielnosť pohľadov a subjektívnych pocitov oboch účastníkov na intenzitu rozvratu, ale aj z vonkajších prejavov je zrejmé, že vzťahy medzi účastníkmi sú vážne narušené. Súd v danom prípade dospel k záveru, že v manželstve účastníkov je trvalý a hlboký rozvrat, vzťahy medzi nimi sú vážne narušené a predovšetkým vzhľadom na rozhodný postoj navrhovateľa nie je možné očakávať obnovenie manželského spolužitia. Za hlavnú príčinu rozvratu manželstva ustálil rozdielnosť pováh a názorov účastníkov na spoločný manželský a rodinný život. Pretože boli splnené zákonné podmienky pre zánik manželstva rozvodom, súd tomuto návrhu vyhovel a manželstvo účastníkov rozviedol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 144 veta prvá OSP.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie odporkyňa. S rozhodnutím súdu prvého stupňa sa nestotožnila, pretože v priebehu konania sa nepotvrdil vážny a trvalý rozvrat ich vzťahov. Zastáva stanovisko, že manželstvo nie je v takom štádiu trvalého a hlbokého rozvratu, že ešte stále môže plniť svoj účel. Je si vedomá a uznáva, že ich vzťah s navrhovateľom prechádza krízou, avšak nejde o krízu závažnú a neprekonateľnú. Počas 32 rokov manželstva sa vyskytlo viacero kríz a všetky

prekonali; podľa jej názoru táto kríza nie je o nič závažnejšia ako tie minulé a je presvedčená, že sa vyrieši i táto. Sám navrhovateľ uviedol, že hlavnou príčinou krízy bol spor o hospodárenie s financiami, to je i podľa jej názoru problém, ktorý rieši každý manželský vzťah a len z pohľadu rozdielných náhľadov na hospodárenie so spoločnými peniazmi nie je snáď potrebné manželstvo hneď rozviesť. Iné závažné dôvody na hlboký rozvrat tohto manželstva nie sú. Ani ona ani manžel nemajú mimomanželskú známosť, v ich vzťahu nikdy nedochádzalo k násilnostiam, skrátka žiadny z dôvodov, pre ktorý sa obvykle rozpadajú manželstvá tu nie je. V manželstve vychovali dve deti, manželovi bola vždy oporou, pomáhala mu, starala sa o rodinu, o domácnosť ako najlepšie vedela, aby sa doma mohol cítiť dobre, aby bolo vždy navarené, upratané, skrátka aby mali plnohodnotný domov, v ktorom nič nebude chýbať. Z jej strany teda manžel mal potrebnú pomoc a oporu. Preto dúfala, že aj ona sa môže spofahnúť na neho, keď prídu ťažšie časy. I súd prvého stupňa konštatoval, že k rozvodu pristúpi len v odôvodnených prípadoch, avšak podľa jej názoru o taký prípad tu nejde. Nie je vôbec presvedčená o správnosti záveru súdu, že pri ich manželstve ide o taký osobitný odôvodnený prípad. Na rozvod by nemal postačovať názor len jedného z manželstva, ktorý subjektívne vníma manželstvo ako problematické a nefunkčné. Osobitne v situácii, keď druhý z manželov túto situáciu nevidí tak dramaticky. Jediné o čo je možné v danom prípade oprieť záver o údajnom hlbokom rozvrate manželstva bol fakt, že navrhovateľ odišiel zo spoločného bytu a presťahoval sa do spoločného domu. Žiadny iný dôkaz v konaní nebol prezentovaný. Je presvedčená, že ak by súd vypočul dcéry či kohokoľvek zo spoločných známych, títo by potvrdili, že manželstvo bolo bežné, s menšími problémami fungujúce a neexistuje nejaký trvalý a hlboký rozvrat vzťahov. Poukázala na to, že ich manželstvo trvá 32 rokov, úspešne vychovali dve deti, sú v pred dôchodkovom veku, keď sa začínajú hlásiť zdravotné problémy, obaja budú potrebovať pomoc a podporu toho druhého a preto je rozvod tohto manželstva v rozpore so záujmami spoločnosti a aj v rozpore s dobrými mravmi. Rozvod nič nevyrieši, konflikty neurovná, len vyvolá konflikty nové. Preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a návrh na rozvod zamietol.

K odvolaniu odporkyne sa vyjadril navrhovateľ, ktorý s jej názorom nesúhlasil a rozsudok považuje za vecne správny. I on vníma ich manželstvo ako problematické, pretože kríz v manželstve bolo priveľa. Prekonávali ich len vďaka nemu, pretože vždy mal na mysli len dobro ich dvoch dcér. Odporkyňa pritom chcela podať návrh na rozvod už v roku 1994, kedy boli dcéry v pubertálnom veku a druhýkrát chcela požiadať o rozvod pred cca dvomi rokmi, s čím sa zdôverila jeho sestre U. J.. Podané odvolanie je podľa jeho názoru motivované tým, že chce od neho získať finančné prostriedky, pretože súd vo veci manželského výživného ešte nerozhodol, snaží sa naťahovať čas, aby boli stále manželmi. Poukázal na to, že v auguste tohto roku prišla z USA domov dcéra E. s manželom a vnučkou L. a žijú s ním v T., kde sa o nich stará a dcéra si zariaďuje budúci život s rodinou v Nemecku. Uviedol, že z jeho strany ani v budúcnosti nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia, pretože pokračovanie manželstva malo veľmi negatívny dopad na jeho zdravie či už po fyzickej alebo psychickej stránke a k odporkyni už nemá žiaden vzťah.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 zákona č.99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov - Občianskeho súdneho poriadku - ďalej len „OSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou, podal ho účastník konania (§ 201 OSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 204 OSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 202 OSP), preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako i konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo (§ 212 ods. 1 OSP) po skonštatovaní, že odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) a rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP súd zrušil. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z.).

Predmetom tohto konania je rozvod manželstva účastníkov, ktorí uzavreli manželstvo dňa 28.08.1982 a z ktorého pochádzajú dve, toho času plnoleté a samostatné deti.

Súd prvého stupňa manželstvo účastníkov rozviedol pre hlboký a trvalý rozvrat, avšak odporkyňa v odvolacom konaní s týmto rozhodnutím nesúhlasí s poukazom na to, že ide opätovne len o jednu z kríz v manželstve, v ktorých bolo v minulosti viacej a všetky sa účastníkom podarilo prekonať.

Úlohou odvolacieho súdu bolo preto posúdiť, či súd prvého stupňa vo veci správne rozhodol, keď toto manželstvo rozviedol.

Účelom manželstva je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo, ktoré zabezpečí riadnu výchovu detí. Povinnosť žiť spolu znamená vytvorenie vzájomného životného spoločenstva, usporiadaného a harmonického spolužitia.

Účastníci uzavreli manželstvo dňa 28.08.1982, z manželstva sa im narodili 2 deti: E., nar. X.XX.XXXX, W., nar. XX.XX.XXXX. Obe deti účastníkov sú plnoleté a samostatné. Dňa 12.02.2014 podal navrhovateľ návrh na rozvod tohto manželstva.

Podľa § 18 Zákona o rodine(zákon č. 36/2005 Z.z.) manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

Ustanovenie § 18 zakotvuje základné osobné práva a povinnosti manželov, ktoré vznikajú uzavretím manželstva. Tieto mravné a etické postuláty, ktoré vo svojej podstate charakterizujú vzťah manželov a ich spolužitie, zakotvil zákonodarca ako povinnosti.

Plnenie povinností uvedených v § 18 Zákona o rodine nie je súdne vymáhateľné ani sankcionovateľné. Ich porušenie však môže spôsobiť vážne narušenie a trvalý rozvrat vzťahov medzi manželmi bez perspektívy ďalšieho obnovenia manželského spolužitia a na ich porušenie súd obligatórne prihliada pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi podľa § 23 ods. 3.

Podľa § 23 ods. 1, 3 Zákona o rodine súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia (ods. 1). Súd pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi prihliada na porušenie povinností manželov podľa § 18 a 19 (ods. 3).

Z obsahu spisového materiálu, z výsluchu účastníkov na pojednávaní pred súdom prvého stupňa jednoznačne nevyplýva, aké bolo spolužitie účastníkov, kedy a aké problémy v ich manželstve nastali, ako sa pokúsili ich vyriešiť, s akým dopadom na ich vzťahy a ako dlho existujú tieto problémy účastníkov v manželstve, ktoré problémy boli súčasťou života účastníkov a ktoré viedli k ich odlúčeniu. Výsluch účastníkov ani na takéto zistenia nebol zameraný. Navrhovateľ na pojednávaní dňa 23. 7. 2014 uviedol, že s odporkyňou prestali spoločne hospodáriť od februára 2014 (kedy aj podal návrh na rozvod manželstva), od tejto doby si preto sám varí i perie, keďže sa od manželky odsťahoval do ich spoločného domu v T., kde doposiaľ žije.

Odporkyňa potvrdila nezhody medzi účastníkmi predovšetkým pri spoločnom hospodárení, pri nakladaní s finančnými prostriedkami (náklady na jej operáciu s kĺbom, nechota navrhovateľa poskytnúť jej na ňu finančné prostriedky, kúpa nového auta navrhovateľom, zriadenie samostatných účtov), napriek tomu manželstvo bolo usporiadané a podľa jej vyjadrenia účastníci plánovali ešte v decembri 2013 spoločnú dovolenku na leto 2014.

Pred dvomi rokmi ju navrhovateľ fyzicky napadol, pričom musela zasahovať polícia. Odporkyňa si v tomto období aj pripravila návrh na rozvod manželstva, ale ho nepodala, pretože navrhovateľovi všetko odpustila a manželstvo účastníkov trvalo ďalej. O manželstvo s navrhovateľom má stále záujem.

Manželstvo je zväzok muža a ženy, ktorý vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia uzavrieť manželstvo po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom (§ 1 ods. 1 Zák. o rodine); pričom účelom manželstva je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo, ktoré zabezpečí riadnu výchovu detí (ods. 2 cit. ustanovenia). Manželstvo je aj prostredie, kde manželia -hoci aj bez detí(pôvodne, prípadne neskôr po ich osamostatnení) - žijú spolu vo vzájomnej zhode, citovom zblížení, poskytujúc si vzájomne pomoc a podporu.

Rozvod manželstva je jediným spôsobom zániku manželstva za života manželov. Na zrušenie manželstva rozvodom nie je právny nárok.

Nie všetky nezhody, ktoré vzniknú v manželstve, môžu zapríčiniť rozvrat vzájomných vzťahov medzi manželmi a ich vážne narušenie. Prechodný a krátkodobý nesúlad medzi manželmi nemôže byť dôvodom na rozvod manželstva.

Vážnosť rozvratu vzťahov medzi manželmi v zmysle § 23 Zákona o rodine je daná jeho intenzitou (hĺbkou) a trvaním. Intenzita rozvratu vzťahov medzi manželmi je závislá od toho, do akej miery sa nezhody manželov týkajú podstatných vecí manželského spoluzitia, t. j. akým spôsobom a v akom rozsahu manželia porušujú vo vzájomnom správaní sa pravidlá, ktoré vyplývajú z čl. 1 a 4 Základných zásad a z ustanovení § 18 - 20 Zákona o rodine.

Trvalosť rozvratu vzťahov medzi manželmi záleží nielen na tom, aká dlhá doba uplynie od vzniku rozvratu do podania návrhu na rozvod manželstva, ale aj na povahe príčin rozvratu a miere ich následkov.

Rozvrat vzťahov musí byť kvalifikovaný, nestačí akýkoľvek rozvrat. Intenzita tohto rozvratu musí byť vysoká a pre konštatovanie vážnosti rozvratu sa tento rozvrat musí javiť ako nezmeniteľný a nenapraviteľný. Nezhody manželov sa musia týkať podstatných vecí manželského spoluzitia a musia byť vážne narušené citové vzťahy medzi manželmi, aj keď nie je vylúčené, že aj pretrvávajúce nezhody týkajúce sa nepodstatných vecí môžu zapríčiniť vážne narušenie a trvalý rozvrat vzťahov. Pre určitý nadhľad treba mať na zreteli, že v manželstve je prirodzený vznik nezhôd, je však relatívne, či budú mať za následok aj vážne narušenie a trvalý rozvrat vzťahov.

Zrušenie manželstva rozvodom je viazané na zistenie príčinnej súvislosti medzi vážnym rozvratom vzťahov medzi manželmi a nemožnosťou plnenia účelu manželstva. Toto hľadisko kvalifikácie rozvratu vzťahov medzi manželmi v zmysle § 23 Zákona o rodine je jadrom objektívneho chápania podmienok zrušenia manželstva rozvodom, keď dovoľuje rozvod takého manželstva.

Záver o vážnosti a trvalosti rozvratu vzťahov medzi manželmi v zmysle ustanovenia § 23 zákona o rodine je teda odôvodnený vtedy, ak sa rozvrat vzťahov medzi manželmi javí ako neodstrániteľný, nenapraviteľný stav vzhľadom na výsledok dialektického zhodnotenia intenzity a trvalosti rozvratu.

Odporkyňa deklaruje svoj záujem o vzájomné spoluzitie s navrhovateľom, navrhovateľ záujem o obnovenie spoluzitia s odporkyňou popiera.

Manželstvo plní viaceré funkcie (najmä funkcia biologická, funkcia vzájomnej pomoci a opory, funkcia výchovná - ktorá má svoje poslanie aj u plnoletých detí, funkcia hospodárska - porovnaj základné zásady a §§ 18-24 a nasl. Zákona o rodine), ktorých neplnenie je spôsobilé rozvrátiť vzájomné vzťahy medzi manželmi do tej miery, že manželstvo nemôže plniť svoj účel. Vážny rozvrat vzťahov

medzi manželmi, ktorý znemožňuje plnenie účelu manželstva, je spravidla vyvolaný rôznymi vzájomne súvisiacimi príčinami. Len výnimočne je následkom jednej príčiny.

Súd prvého stupňa tieto skutočnosti dôsledne nezisťoval a vo svojom rozhodnutí sa s nimi nezaoberal, preto nemohol v súlade s § 23 ods. 1 Zákona o rodine dôkladne posúdiť vážnosť a trvalosť rozvratu vzťahov medzi manželmi a tak vyhodnotiť podmienky pre rozvod manželstva účastníkov.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom; alebo ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorý znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Odňatie možnosti konať pred súdom je relevantné vtedy, ak išlo o postup nesprávny (uvažované z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi) a ak sa postup súdu prejavil v priebehu konania a tiež pri rozhodovaní.

Odvolačný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom.

Odôvodnenie rozhodnutia má vysvetľujúcu povahu vo vzťahu k výroku rozhodnutia. Kým vo výroku musí byť stručne a jasne formulované rozhodnutie súdu o predmete občianskeho súdneho konania, aby výrok mohol byť vykonateľný, v odôvodnení má súd možnosť a zároveň aj povinnosť vysvetliť výrok, teda zdôvodniť prečo rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti, objasniť myšlienkové postupy súdu pri rozhodovaní danej veci a vyložiť pravdivosť, zákonnosť a spravodlivosť tohto záverečného úsudku súdu. Táto časť rozhodnutia je veľmi významná z hľadiska presvedčivosti, logickej konzistentnosti a preskúmateľnosti súdneho rozhodnutia. V prípade, ak odôvodnenie nemá všetky náležitosti vyžadované zákonom, nemôže odôvodnenie plniť funkciu presvedčivosti a takisto rozhodnutie nie je preskúmateľné. Porušením práva účastníka na riadne odôvodnenie rozsudku sa účastníkovi konania odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia opravného prostriedku a teda sa mu odníma možnosť konať pred súdom.

Nesprávne právne posúdenie znamená, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, a preto nevykonal dôkazy, ktoré boli navrhované. Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Keďže s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, súd prvého stupňa odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom, nakoľko jeho rozhodnutie je sčasti nepreskúmateľné, a tiež vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil všetky vyššie uvedené ustanovenia Zákona o rodine, pričom nadväzne zároveň nedostatočne zistil skutkový stav, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím ust. § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec v zrušenom rozsahu vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žiada sa dodať, že s poukazom na vyššie uvedené, keďže odvolací súd dospel k iným právnym záverom, musel napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, aby tým učinil zadosť princípu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania a neznemožnil účastníkovi realizáciu ich procesných práv, keďže by im odoprel možnosť odvolacieho prieskumu nových, z pohľadu doterajších záverov súdu prvého stupňa dosiaľ bezvýznamných skutočností, čím by účastníkovi odňal možnosť konať pred súdom.

Povinnosťou prvostupňového súdu, nakoľko je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 OSP), bude opätovne posúdiť návrh na rozvod tohto manželstva v zmysle príslušných ustanovení Zákona o rodine, doplniť potrebné dokazovanie predovšetkým výsluchom účastníkov, nimi navrhnutých svedkov a následne vo veci znova rozhodnúť zhodnotiac podmienky pre rozvod tohto manželstva. V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 OSP).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.